

Alte Drucke

Pavli Castrensis In ... Codicis Partem Patauina[e] Pr[a]electiones, Francisci Curtij, multorumq[ue]; qui hactenus Doct. incubueru[n]t Appendicibus ...

Paulus <Castrensis>

Lugduni, 1553

De aduocatis diuersorum iudiciorum. Rubrica.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150729

LEX.

VI.

Visquis vult.

Lex ista primò prohibet ad-

uocatis quatuor. vsque ibi

[apud.] Secundo permittit vsq[ue] ibi. [quisquis.] Ter-

tio præcipit. & est l. moralis. & pulchre dictata. Et di-

citur Bald. quod qui ea seruaret, reputaretur & esset optimus ad-

uocatus. ¶ Not. in prima parte post princ. ibi. [aduocatus & iu-

dex.] hoc potest intelligi tribus modis. primo quod ille qui fuit

aduocatus in vna causa, non possit postea in eadem esse iudex.

quod intelligit: scilicet delegatus: sed ordinarius sic. & no. in Spe.

de iudi. dele. §. superest. verbi. Item si fuit aduocatus. vt probatur

in l. peritor. ff. de iur. om. iud. debet tamen causam delegare ordi-

narius, si ab eo petatur: cum sit suspectus propter officium aduo-

cationis: quia videtur habere affectum ad causam in qua fuit ad-

uocatus. & ista est iusta causa recusandi. & sic habet iurisdictione

mero iure: sed delegatus videtur quod ipso iure non habeat: vt

se aliqua differentia inter delegatum & ordinarium. Secundo

potest intelligi econuerso q[uod] ille qui fuit iudex in causa, non pos-

sit finito officio esse aduocatus in eadem. Cy. non tenet hoc: quia

non est eadem causa suspicionis. Iudex enim non presumit ha-

bere affectionem plus ad vnam partem quam ad alteram. Mihi

videtur: & ita vidi fieri: & est honestum quod si dedit sententia

in vna causa pro vna parte, non possit finito officio suo in causa

appellationis sumere officium aduocationis pro illa parte: vel

litem non debeat: quia tunc resultat suspitio q[uod] faueret illi parti:

vt quod intellexerit se cum illa: sed si non oderat sententiam, se

tunc potest acceptare officium. Tertio modo potest intelligi q[uod]

eodem tempore quo quis est iudex non debeat tanquam aduo-

catus vtrius ex partibus, allegare pro ipsa. Et ita faciunt cauti iu-

dices quando vna pars ducit aduocatum, & altera non. nam di-

citur vbi. docet aduocatum tuum, vt respondeat aduocato alte-

rius partis: quia non intendo esse iudex & aduocatus pro te. Sed

præsentibus aduocatis vtriusq[ue] partis, si alter ipsorum deficeret

in respondendo, potest supplere de iure: allegando meliorem le-

gem, vel rationem. vt infra vt quæ defunt aduoc. l. vnica. Et ista

credo fuisse mentem huius literæ. ¶ In tex. ibi. [prorupant.] Not.

argumentum cum quis excipit de criminibus contra personas

vtriusq[ue] non debet prorumpere ad verba iniuriosa. vltra quam

vna vtriusq[ue] expolat aliàs tenetur ac. iniuriarum. & ita fieri vidi

fieri: si vero pro condemnato. §. ff. qui satisda. cog. & quando

videtur vtriusq[ue] lites exposcere. dic vt in l. quæ oia. ff. de procu.

¶ Si quis per suspensiones aduocatos meliores pro se: & iudex compellit aliquos

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

in l. i. in iur. illam partem, & assumere aduocatos pro altera, & si hoc recusant

& hoc fuit statutum: quia semel fecit qui-

dam consuli pro se ab vno doctore: & po-

stera subscribi ab omnibus alijs vnde nō re-

periebatur qui vellet alteram partem iua-

re. Et ex hoc resultat præsumptio contra ta-

liter facientem quod foueat iniustam cau-

sam. Gl. tñ hñc dicit q[uod] non p[ro]pterea debet

causam perdere. ¶ sed Cyn. dicit contrariū

in additiōibus. q[uod] ille q[ui] subtrahit alteri par-

ti suas probationes vel defensiones: puta

subtrahendo instrumentū, vel corrupcō-

do testes, vel eis minādo q[uod] non debeāt te-

stificari pro altera parte, si conuincatur de

hoc: debet causam perdere per. l. si de possessione. j. de proba. &

per. l. ij. §. j. ff. de iure fise. vbi est text. notabilis de hoc. & ibi per

Bar in d. l. si de possessione. Ad q[uod] facit. c. peruenit. extra de test.

cog. & c. constitutus. in fi. & q[uod] no. Inn. in. c. intimaui. de testi. &

hoc fortè voluit dicere iste tex. in fi. q[uod] experiretur auctoritatem

iudiciariam a se lesam. Tene menti: quia singulare est: licet rarò

præcitetur: sed vnus bonus aduocatus qui recorder de his, mul-

tūm potest prodesse suo clientulo. & iterum tene menti.

De aduocatis diuer. iudiciorum.

Rubrica.

¶ Aduocatus qui colludit cum aduersario, vel patitur ipsum uincere, dicitur præuaria-

tor improprie, & quis dicatur præuicator? & quod sit crimen publicum.

¶ Quid in procuratore?

¶ Detecto crimine procuratoris vel aduocati, & ipse condemnatur criminaliter, senten-

tia retractatur: & causa de nouo agitur: & si lata est sententia, an sit nulla ipso iu-

re? & nume. 5.

¶ Sententia lata contra absentem, interueniente dolo partis, & falsis allegationibus, est

nulla.

¶ Sententia contra aduocatum qui præuicatus est, an faciat fidem in causa civili contra

alteram partem, ut per hoc rescindatur sententia, absque eo quod probetur iterum

præuicatio?

LEX.

I.

Si patronum.

¶ Ex præuicatione aduo-

cati puniunt aduocatus: senten-

tia rescinditur, & causa restauratur. h. d. secundum

Iac. bu. & est difficilis ista. l. in sui materia. & quo

tidiana. & Cy. hic multa dicit: vel sic secundum

Barto. præuicatio aduocati probata facit eum

puniri, & sententiam rescindit: sed non probata facit vt punia-

tur accusator, & sententia firma permaneat. hoc dicit. ¶ Not. q[uod]

aduocatus qui colludit cum aduersario, vel patitur ipsum vin-

cere, dicitur præuicator. quod est verum improprie. nam pro-

priè loquendo non dicitur præuicator nisi ille qui accusat ali-

quem de publico crimine. & postea patitur ipsum absolui, fortè

corruptus ab eo. & sic prodit rempublicam: cuius interest deli-

cta puniri: & tunc tale crimen est publicum: sed hic prodit per-

sonam priuatam. ideo improprie dicitur. & crimen est priuatū.

¶ & hæc habentur in l. j. ff. de priua. deli. ¶ Sed quid in procuratore

glo. j. de procu. super rubrica. videtur sentire quod non commit-

tat crimen præuicationis. cum dicit quod aduocatus accusa-

tur de dicto crimine: sed contra procuratorem agitur de dolo, si

colludit cum aduersario. Certè non video differentiam: vnde pu-

to quod ita improprie dicatur præuicari procurator, sicut aduo-

catus: & possit de hoc crimine puniri, & poena est extraor. vt

in l. j. ff. de praua. Quinimò maius est periculum in procurato-

re. in cuius persona substantiatur iudicium. & maius damnum

facere potest: cum teneat omnes terminos litis. non sicut aduo-

catus. ¶ Item not. quod detecto crimine procuratoris vel aduo-

cati: & ipse condemnatur criminaliter, sententia retractatur. &

causa de nouo agitur. Sed est dubium an ipso iure sit nulla. q[uod]

innuit iste tex. prima facie. an sit rescindenda per resti. in integ.

quod videtur per. l. minor autem magistratus. §. j. ff. de mino. de

qua glo. oppo. Fuerunt diuersæ opi. quas glo. recitat & finaliter

distinguit: an interuenit corruptio per pecuniam: & est ipso iu-

re nulla. vt l. venales. j. quando prouo. non est ne. An per gratia:

& tunc non est necessaria restitutio. vt l. seruo inuito. §. cum præ-

tor. ff. ad trebel. Petr. dicit quod ista distinctio bene reperitur in

iudice corrupto: in quo substantiatur iudicium. cum tres personæ

k 2

LEX.

VII.

Rouidendum.

Tria sunt dicta huius l. se-

cundum ibi. [si quis verò.]

¶ Si quis autem. ¶ No. ex prima parte q[uod] si

vna pars a sumptis pro se omnes meliores aduocatos

potest ad instantiam alterius compellere aliquos ex illis

dimittit illam partem, & assumere aduocatos pro altera. Et ita

potest fieri. licet gl. dicat q[uod] istud fiebat olim q[uod] salariū da-

batur de publico: hodie nō: cū detur a clientulis: vnde licet vni-

usque facere facta sua prout melius potest. Sed contrarium pa-

tet ex h. l. quia videtur facere malitiosè, vt subtrahat alte-

rius partis defensionis copiam: ideo debet puniri. vt ibi. & fa-

ciat. de offi. procō. l. nec quicquam. §. obseruare. & §. fi. Itē not.

tex. secundo dicto q[uod] si tales aduocati quibus iudex præcipit. vt §.

dimittit recusant hoc facere sine iusta causa, possunt perpetuò pri-

uari officio aduocationis. istud nunquam vidi obseruari: esset

autem iusta causa recusandi, quando seiret partem illam non fo-

uere iustam causam secundum Guid. de suza. per. l. rem non fo-

uere. §. patroni. j. de iudi. ¶ Ex tertio dicto no. pro statuto huius

ciuitatis. quo cauetur q[uod] nullus ex litigantibus debeat in causa

sumere consilium in scriptis. & cum sigillo, nisi ab vno doctore

huius ciuitatis, seu ex his hñc manentibus, aliàs perdat causam:

Consiliorum Bartoli liber Secundus.

¶ **P**resentia. In teste qñ pñtia includat intelligitiam. vide per Abb. in c. pñtia. de testi. cog. per Alex. de Imol. in consil. v. col. iij. ver. vñ igitur in consil. lxxij. col. j. & cōs. lxxij. col. ij. circa med. in j. volu. & in consil. cxxxij. col. ij. ver. simō quat eus. in j. volu. Et ad de q pro eo quod dicit hic Pau. de Cast. ad excusandū notarium de falso. facit quod dicit Card. in suo cōs. cxxxij. col. ij. in prin. vñ existēs in loco pñtatur scire. et intelligere ea quæ geruntur in loco. facit etiam id qñ dicitur. quod quilibet causa etiam bestialis. excusat a dolo. l. igitur. §. pe. ff. de lib. cau. no. gl. in l. j. in fi. ff. de abige. et in l. pla. gñ. la. ij. C. ad l. faul. de plag. Cur.

partis. sed duntaxat malitia aduocati tunc erit necessaria restitutio. & ita intelligit leges in contrarium allegatas. Sed certe quando non interuenit dolus. vel collusio aduersarij. videtur quod restitutio non sit concedenda: quia non debet sibi nocere malitia aduocati alterius partis. Sed imputet sibi qui talem aduocatum pro se habuit. unde debeat agere contra ipsum de dolo ad interesse. vt in l. si dolo. ff. de dolo. & si non est soluendo: tunc poterit agere de dolo contra partem aduersam. vel in factum: ne ex dolo aduocati mei lucretur cum dāno meo. vt in l. & eleganter. §. pe. eo. ti. iuncta l. si in prin. ff. de eo per quē fac. erit. nisi aduersarius meus sit paratus iurare iudiciū de nouo. non obstat. Inia pro se lata. ac si lata non esset. vt d. §. pñtia. tamen nota de malitia aduocati per prius: si tñ aduocatus fuisset vñs aliqua falsitate. propter quam esset lata snia: tñ esset danda restitutio. & hoc eali intelligunt. il. cōtrariā. Ex quibus potes distinguere per te ipsum. Dicit etiā Cy. hic qñ ita demū sententia rescindit. si interuenit prauaricatio aduocati: si probatur qñ propter illā lata fuit aliā quia fieri potuit. etiā si prauaricatio non interuenisset. non sufficeret parti allegare & pbare prauaricationē. sicut in simili qñ in causa fuerunt pducti falsi testes. vel infra: quia nisi probe tur q iudex fuerit motus ex illis. non propterea sententia rescindit. vt l. ij. j. si ex fal. instru. ¶ Itē dicit Bart. qñ si lata est snia contra absente interueniente dolo partis. & falsis allegationibus. si ne dubio esset nulla. vt in l. si pñtor. §. Marcellus. ff. de iudi. aut igitur interuenit dolus partis. & corruptio per pecuniā. & tñ sententia est nulla: & causa de nouo agita: & fert aliā snia cōtra aduersariū secundū lac. de are. Aut interuenit dolus partis. non corruptio per pecuniā: & tunc aut est lata cōtra absente. & snia est nulla: & cā de nouo agitur & fertur pro illo qui rep. eritur fouere iustitiā. & ita potest procedere iste tex. Aut fuit lata contra presentem. & tunc adhuc Cy. tenet eam non valere ipso iure sed Per. & Bar. contradicentes dicunt q est necessaria restitutio. Aut non interuenit dolus alterius partis: sed aduocati duntaxat & tunc nec est nulla snia. nec rescindit per restitutionē in integrum. nisi aliqua falsitas fuerit admissa: sed agitur contra aduocatum de dolo ad interesse: si tñ non est soluendo. in subsidium recurritur contra partē quæ obtinuit: ne lucretur in dānum alterius ex dolo aduocati: & tñ serua qñ s. dixi. Et posset etiā restitutio pñe peti. Ex istis apparet quod in casu huius l. si interuenisset dolus aduersarij. iste ordo de quo hic. vt primō accuset aduocatus. non est necessarius secundū Bal. sed potest incipere a causa ciuili. & petendo iterum pronuntiarī. & deducere prauaricationē aduocati per modum incidentis. facit qñ no. glo. in l. si. j. de fi. instru. qñ vult qñ nō sit necesse per prius accusare de crimine falsi criminaliter. vt in l. damus. j. de fal. sed pōt incipere a ciuili. nec

dolus habet beneficium ordinis secundū Bal. ¶ Sed an sententia

sint necessariae ad substantiam iudicij. scilicet iudicis. actoris. & rei. vt in c. forus. de verbo. sig. Sed in persona aduocati nō substantiatur iudiciū. cū possit esse sine aduocato. vt s. ti. j. l. velamento. & ideo tenet indistincte necessaria fore restitutionē: etiā si interuenit corruptio per pecuniā: quod etiam tenet hic Bar. & lac. de are. dicit quod si interuenit pecuniā: tunc pars aduersa perdit causam. vt j. de pñ. i. q. ma. indi. p. totū & l. ij. de cōd. lob. tur. cau. & sic sententia pro se lata erit nulla. prout dicit gl. tamē tunc non habet locū iste tex. dū dicit q de principali causa denuō quæretur. & sic innuit q debeat videri quis fouet iustā causam. Et pro isto debeat alia sententia ferri. sed in casu pñdi cō hoc non fiet. imō si altera pars erat rea. habebitur pro conuicta: etiā si fouebit iustā causam & condēnabitur si erat actrix reus absoluetur. si verō nō interuenit pecuniā: tunc est necessaria restitutio. sed Cy. dicit quod si interuenit dolus alterius partis: licet sine pecuniā. & collusio cum aduocato. non est necessaria restitutio imō est ipso iure nulla. & ita intelligit: hanc l. si verō non interuenit dolus. vel collusio alterius

contra aduocatū qui prauaricatus est. facit fidem in causa ciuili contra alteram partem: vt per hoc rescindatur sententia. absq eo q probetur iterum priuatio dic quod sic. si in illo iudicio criminali prauarica. pars p qua fuit lata snia fuit citata pro suo interesse. & hoc tenuit Cyn. hic facit qñ no. in l. in causā. la. j. §. inter. dum. ff. de minori. & j. si propter pub. pen. l. si deferta. vel sciuerit causam illam agitari. & non cōparuerit pro suo interesse. vt l. pe. §. sed scientibus. ff. de re iudi. aliā secus. vt in c. inter quatuor. de maio. & obe. & ff. de adult. l. denuntiasse. §. sin. vbi sententia lata contra vnum ex delinquentibus. nō nocet alteri. quod intellige vt s. dixi. aliquando tñ secus. qñ ex tali sententia quæ facit ius. vt supra statu. vt l. ingenuū. de sta. ho. vel super querela inoffi. l. Pa. pi. §. si. ff. de inoffi. test. tunc enim sententia lata contra illum ad quem causa pertinet. nocet alijs etiam ignorantibus. & non citatis. Et circa hoc vide quod no. post Dy. Barto. in l. cum filius. de verb. ob. Rogo vos caueatis ab istis prauaricationibus. ne eueniat vobis quod euenit in persona Oldradi. q postea dolore tristiatiq mortem obiit.

De errore aduocatorum.

Rubrica.

1. Si aduocatus facit nram interrogationem aduersario: & ille respondet pro suo clientulo presente. proderit illi.
2. Si aduocatus parte sua presente. respondet libello. confitendo uel negando. sit litis contestatio: nec ipse aduocatus efficitur dominus litis. & quid in procuratore?
3. An possit dici presentia sine intelligentia: & an notarius cause antequam scribat debeat interrogare partem: an intellexerit dicta per aduocatū suū?

LEX

I.

A que. ¶ Dicta per aduocatū presente suo clientulo & tacite cōletur dicta per clientulū. h. d. l. quantū ad duos effectus. i. vt illi noceat si sunt nociua. vt in gl. nisi fuerint infra tri duum per clientulum reuocata. vt j. eo. l. si. quæ lit. mitat ista: qñ qualiter intelligat dicā tibi. ¶ Itē quantū ad hoc vt illi proficiat si sunt pficia. Vñ si aduocatus facit vnā interrogationē aduersario. & ille rñdeat p suo clientulo. pderit illi secundū Doc. nō sic si fuisset facta a quodā extraneo. & hoc not. quia factum aduocati licet in eo nō substantiatur lis. prodest clientulo: si cut factū procuratoris. quod non est penitus extraneo. ¶ In text. ibi. sab. iplis dominis litium & c. j. no. q p istū tex. dicit Bal. qñ si aduocatus parte sua presente rñdet libello. cōfitendo uel negando. sit lit. conte. sicut si ipsa pars responderet: vel eius procurator. nec efficitur ipse aduocatus dñs litis: sed ipse principalis. ac si ab ipso fuisset facta rñtio. vt hic colligit. quoniam appellat istū principālē dñm litis. nō sic in procuratore respondente libello parte sua presente. qñ ipse efficeretur dñs litis. vel instantiā: cum in ipso substantiatur iudiciū. posito etiā q pars fuerit pñs: nā non censet responsio partis: sed sua. ar. ff. de verb. ob. l. si procuratori pñs. vbi si pcurator stipulatur pñs parte sua procuratorio noie illius. acquiri sibi directā. & dñō utilis. & sic non poterit reuocari ipso inuito vel aduersario: nisi ex iusta causa. vt l. post litem. de procu. Tene menti quia multū aperit intellectum huius l. ¶ In gl. j. ibi. [& intelligentibus.] dicit hoc non expediebat dicere secundū Bar. postquā text. dicit [pñs. & c.] quia nō dicit pñs qui nō intelligit l. si quis litigatorum. §. eo ram. ff. de arbi. dicit Bal. per hoc q notarius cause qñ aduocatus loquit literaliter parte sua presente debet esse cautus q nō scribat parte presente: nisi prius interroget partem: an intellexerit aduocatū suū. & si dicat q nō. vulgarizet sibi dicta per aduocatū: aliā posset accusari de falso. dicēdo parte presente. vt non intellexit: sed certe puto ipsum excusandū per l. si dictū. §. si pñs. ff. de euic. qui tex. vtitur verbis quibus gl. hic. Et sic innuit q possit dici presentia sine intelligentia. nō tñ est perfecta: quia corporalis. nō mētalis: & sic non ex toto dixit notarius falsum. censet potius dixisse per errorē quā ex malitiā. vt j. de his qui sibi alci. in te. l. si. nec ex toto est falsum quod primordio veritate iuuatur. vt in l. cū filius. §. heres meus. ff. de leg. ij. & vide super ista gl. quod no. Bar. in l. j. in fi. ff. de autho. turo. & aliā gl. quæ est j. si maior factus alie. fac. l. si. in gl. mag. post prin. ibi cū dicit aliā. perinde habetur ac si non esset pñs. Est ergo pñs re vera: licet fingatur non esse per illam glo. ergo notarius excusatur. quia habuit respectum ad veritatem: quod nota perpetuū.

byndict

et si aliquis in iudicio denuntiare maleficia infra tantum tempus, si faciunt
in iudicio denuntiationem quam postea portant ad iudicem, et in ea continetur error
in nomine malefactoris, qualiter excusetur, nisi potuerint legere et intelligere,
et excusetur error scribentis.

et si aliquis in iudicio denuntiare maleficia infra tantum tempus, si faciunt
in iudicio denuntiationem quam postea portant ad iudicem, et in ea continetur error
in nomine malefactoris, qualiter excusetur, nisi potuerint legere et intelligere,
et excusetur error scribentis.

et si aliquis in iudicio denuntiare maleficia infra tantum tempus, si faciunt
in iudicio denuntiationem quam postea portant ad iudicem, et in ea continetur error
in nomine malefactoris, qualiter excusetur, nisi potuerint legere et intelligere,
et excusetur error scribentis.

et si aliquis in iudicio denuntiare maleficia infra tantum tempus, si faciunt
in iudicio denuntiationem quam postea portant ad iudicem, et in ea continetur error
in nomine malefactoris, qualiter excusetur, nisi potuerint legere et intelligere,
et excusetur error scribentis.

L E X.

I I.

Errones. Error scribentis libellum supplicato-
rum vel conuentionale non nocet par-
ti eo probato. h. d. No. primo secundum Iaco. but. ad
exculationem syndicatorum comitatus, qui tenentur de
munere maleficia infra tantum tempus, alias puniuntur, et de
hoc denuntiare secundum veritatem, et cum plurimum sint ru-
diterati vadunt ad notarium, et faciunt sibi scribi denun-
tiationem, quam postea portant ad iudicem: nam si in ea continetur
error, puta in nomine malefactoris, hoc non debet nocere syndico
quod hoc factum fuerit errore scribentis: non ex: malitia ipsius
iudicis: et tene menti: quia postquam scriptura est aliena. non
debet per ipsum porrigatur: potius presumitur error scriben-
tis, quam ipsius porrigentis. quod perpetuo tene menti. Quod
vero verum, nisi talis sit qui potuit libellum legere, et intelligere,
nam tunc presumitur quod viderit et legerit. arg. in l. non est fe-
rendus ff. de trans. et sic error ascribitur sibi: non aut scribenti. Itē
non hoc limitationem ad id quod habet in l. cum præc. j. de lib. cau.
per glo. si qui porrigit aliquam scripturam in iudicio, in qua con-
tinetur aliquid contra se, quod illud sibi nocet: siue sit actor si-
ue reus. nam hoc est verum. nisi probet illud per errorem fuisse
factum: ut in hac l. In dubio autem non intelligitur factum per
errorem, ut ibi. et ita intelligit glo. que est in l. rura. de oi agro de
bo. x. probatur aut error probando re aliter se habere. q. dic. vt
in l. si possit dissolutionem. s. de iur. et fac. igno. per Bar. et plenius p.
et in l. non fatetur. ff. de confes. Itē not. iacob. d. Bal. q. si in li-
bello supplicatorio narrem principi me fuisse tibi condemnatum in
centum, et hoc non esset verum: et petij mihi iudicē concedi, qui
me condemnauit in iure. vel dixi me condemnatum pro maleficio: et petij
mihi remitti partē pœnæ: et tū nūquā fuerim condemnatus, vel si
fui, non in eā quantitate: q. hoc mihi non nocet: probata veritate
in contrarium ad hoc vide bo. tex. cū gl. in l. ij. §. finali. ff. de iure fil.
et in l. forma. §. ff. de cē. et ibi gl. distinguat. aut dicit per errorem
fuisse: et tunc non nocet mihi si sum talis qd excuset a iuris igno-
rantia. vt iuratus miles, minor. aut mulier. vt l. cū de indebito. ff.
de proba. alias nocebit. Aut per errorem facit. et tunc indistincte
non nocet. et hoc qd extra iudiciū: sed in iudicio videtur distin-
guendum si sit contestata, vel non. vt no. gl. in l. qui familiar. ff.
familiar. et per Bar. in l. ex hac scriptura. in fi. ff. de dona. In gl. si.
in l. i. §. q. quod non probatur. contra. dic q. est contra. Itē qd
est contra. et ex. qui dicit manifeste probare. Itē d. Bar. Cer-
te si sit in p. lauari. si ista negatiua non erat forte coarctata lo-
co. et d. quia simpliciter dicebat q. erā condemnatus in l. et
ad d. per quē iudicē, et quo tpe. et est impossibile probare
contrarium. et ideo sufficit me negare nūquā fuisse condemnatum, post
quā scriptura non fuit facta per me: sed per aliū, nec per me intel-
lectum pars aduersa probet contrarium. sed si fuisset per me fa-
cta, aut intellecta, tunc noceret mihi: quia in præsump. iuris. que
tū q. non presumitur aliquid factum nisi probetur. vt not. in l.
quæritur. de publiciana. fuit recessum per meā confessionem
in iudicio Bal. quæ intelligo cū prædicta iustificatione. Si verò ne-
gatiua erat coarctata loco vel tēpore: quia dicebat q. fuerā cōde-
mnatus per talē potest tē qui fuit hic tali tpe. tunc procedit sequēs
in l. quia possunt inspicere isti libri cōdemnationū in camera factarū
iudicio potestare. et si ibi non reperitur dicta cōdemnatio, vel re-
peritur aliter facta quam dicatur probat negatiua de directo: q.
per inspectionem scripturæ. probat negatiua scripturæ. vt l. si. j.
de re. et. et l. trix textores ff. de le. j. et ibi p. Bar. et Ex. h. d. Bal.

q. si aliquis in iudicio denuntiare maleficia infra tantum tempus, si faciunt
in iudicio denuntiationem quam postea portant ad iudicem, et in ea continetur error
in nomine malefactoris, qualiter excusetur, nisi potuerint legere et intelligere,
et excusetur error scribentis.

et si aliquis in iudicio denuntiare maleficia infra tantum tempus, si faciunt
in iudicio denuntiationem quam postea portant ad iudicem, et in ea continetur error
in nomine malefactoris, qualiter excusetur, nisi potuerint legere et intelligere,
et excusetur error scribentis.

et si aliquis in iudicio denuntiare maleficia infra tantum tempus, si faciunt
in iudicio denuntiationem quam postea portant ad iudicem, et in ea continetur error
in nomine malefactoris, qualiter excusetur, nisi potuerint legere et intelligere,
et excusetur error scribentis.

et si aliquis in iudicio denuntiare maleficia infra tantum tempus, si faciunt
in iudicio denuntiationem quam postea portant ad iudicem, et in ea continetur error
in nomine malefactoris, qualiter excusetur, nisi potuerint legere et intelligere,
et excusetur error scribentis.

et si aliquis in iudicio denuntiare maleficia infra tantum tempus, si faciunt
in iudicio denuntiationem quam postea portant ad iudicem, et in ea continetur error
in nomine malefactoris, qualiter excusetur, nisi potuerint legere et intelligere,
et excusetur error scribentis.

et si aliquis in iudicio denuntiare maleficia infra tantum tempus, si faciunt
in iudicio denuntiationem quam postea portant ad iudicem, et in ea continetur error
in nomine malefactoris, qualiter excusetur, nisi potuerint legere et intelligere,
et excusetur error scribentis.

L E X.

I I I.

Entetij. Error aduocati potest reuocari vs-
que ad triduum: et etiam post vsque
ad sententiam: et si fuit appellatum, etiam post senten-
tiam in causa appellationis. hoc dicit. Sed quid pro-
dest dicere quod potest reuocari infra triduum, cum possit etiam
post vsque ad sententiam? et glo. et doc. se inuoluunt. et cum re-
uerentia eorum non intelligunt. nam sine ministerio hoc dicitur
hic. et in c. omnis. de sensu. unde dic. et istud videtur sentire Al-
be. et etiam glo. in d. c. omnis et glo. hic videlicet quod si aduo-
catus aliquid dicat vel confiteatur contra me, si infra triduum re-
uoco confessionem suam, hoc solum mihi sufficit. vsq. eo quod
probem contrarium, ut illa mihi non noceat: nec habeatur pro
facta a me: etiam si fuit præsens et intelligens: sed si non reuoco
infra triduum: tunc si fuit præsens, habetur perinde ac si a me
fuisset facta. vt l. j. §. eodē et sic possum reuocare tanquam con-
fessionem meam vsque ad sententiam: sed tunc habeo necesse
probare contrarium per modos tactos in l. præcedenti. et iste est
verus intellectus huius. l. j. Not. quod illa que possunt etiam fieri
vsq. ad finem, pnt etiam fieri post, si a finem fuit appellatum: q. p. non
lata habet. et reponit pars in terminis in qbus erat ante ipsam la-
tā, et tēpore contestationis lit. vt non probatū probetur, et nō al-
legatum allegetur. secus si sententia transiit in rem iudicatam:
et ad hoc vide bo. text. in l. creditur. §. iussus. ff. de appel. et ex quo
sequitur quod confessus potest appellare, ad hoc vt suam con-
fessionem tanquam erroneam reuocet in causa appellationis:
sed et conuictus per testes non appellat. vt infra. quo. appel. non
re. l. ij. et quod not. per glo. in c. romana. de appel. libr. vj. et in §. si
autem post. quæ incipit not. et idem vbiunque quis est con-
demnatus ex præsumptione iuris et de iure. vt not. Bald. singu.
infra de adult. l. antepenul. Item not. quod incontinenti dicitur
fieri q. sit triduum: et sic facit pro illis qui offerunt se incontinen-
ti probaturos secundū Bal. hoc tamen nō est simpliciter verum.
nam non dicit incontinenti pactum appositū, nisi opponat an

No. cautel.

Pluralitas. Q. si plu-
ralitas præsumat. vi
de aliqd p. Bal. in l.
neque nates. col. ij.
ver. circa hoc. c. de p.
ba. Bal. l. si duo. §. j. il.
de arbi. per Alex. de
imo. in l. is q. re. ff. d.
pu. iud. et m. l. diu.
ff. de cui. reo. et io l.
si in re. ff. de rei v. m.
apost. ad Bar. p. Ant.
de bu. in c. in plenua
de pba. et p. Alex. in
cō. inq. col. j. in fi. et
cxix. col. ij. in j. vo.
Cur.

Q. d. sit triduum. ad
de Arch. in q. q. in
sum. Interdū intelli-
git. i. nullo actu iter-
posito vt in c. cū fle.
de app. et gl. in c. j. d.
mu. peti. et vide l.
in. §. cū igi. ff. de vi
et vi ar. et ibi Car.
Ale. in l. cū specialis
j. de iud. i. cōl. xcvij.
alias ff. et in cōl. ex-
vj. in ij. vol. Cur.

se lata alia sententia quā illa quā ego p. duco: q. pluralitas nō p.
lum. iuxta no. in l. qui iurasse. §. si pater. et l. eū qui §. in popula-
ribus. ff. de iureiuran. Et hoc tene menti: quia est ling. ad quod fa-
cit quod not. per Bar. in l. triticum. de verbo. obliga. l. si seruum.
§. inter duos. de lega. ij. et per Bald. in l. fina. infra. de re. cred.

illa que possunt fieri usque ad sententiam, possunt etiam fieri post si a sententia fuit
appellatum: quia pro non lata habetur: et reponitur pars in terminis in quibus e-
rat ante ipsam latam, et tempore litis contestatæ. ut nō probatum probetur, et non al-
legatum allegetur. secus si sententia transiit in rem iudicatam.

Confessus potest appellare ad hoc ut suam confessionem tanquam erroneam reuocet in cau-
sa appellationis: sed et conuictus per testes non appellat et quid in condemnato ex
præsumptione iuris et de iure?

Incontinenti dicitur fieri, quod fit infra triduum.
Quid in pactis?

I I I.

Entetij. Error aduocati potest reuocari vs-
que ad triduum: et etiam post vsque
ad sententiam: et si fuit appellatum, etiam post senten-
tiam in causa appellationis. hoc dicit. Sed quid pro-
dest dicere quod potest reuocari infra triduum, cum possit etiam
post vsque ad sententiam? et glo. et doc. se inuoluunt. et cum re-
uerentia eorum non intelligunt. nam sine ministerio hoc dicitur
hic. et in c. omnis. de sensu. unde dic. et istud videtur sentire Al-
be. et etiam glo. in d. c. omnis et glo. hic videlicet quod si aduo-
catus aliquid dicat vel confiteatur contra me, si infra triduum re-
uoco confessionem suam, hoc solum mihi sufficit. vsq. eo quod
probem contrarium, ut illa mihi non noceat: nec habeatur pro
facta a me: etiam si fuit præsens et intelligens: sed si non reuoco
infra triduum: tunc si fuit præsens, habetur perinde ac si a me
fuisset facta. vt l. j. §. eodē et sic possum reuocare tanquam con-
fessionem meam vsque ad sententiam: sed tunc habeo necesse
probare contrarium per modos tactos in l. præcedenti. et iste est
verus intellectus huius. l. j. Not. quod illa que possunt etiam fieri
vsq. ad finem, pnt etiam fieri post, si a finem fuit appellatum: q. p. non
lata habet. et reponit pars in terminis in qbus erat ante ipsam la-
tā, et tēpore contestationis lit. vt non probatū probetur, et nō al-
legatum allegetur. secus si sententia transiit in rem iudicatam:
et ad hoc vide bo. text. in l. creditur. §. iussus. ff. de appel. et ex quo
sequitur quod confessus potest appellare, ad hoc vt suam con-
fessionem tanquam erroneam reuocet in causa appellationis:
sed et conuictus per testes non appellat. vt infra. quo. appel. non
re. l. ij. et quod not. per glo. in c. romana. de appel. libr. vj. et in §. si
autem post. quæ incipit not. et idem vbiunque quis est con-
demnatus ex præsumptione iuris et de iure. vt not. Bald. singu.
infra de adult. l. antepenul. Item not. quod incontinenti dicitur
fieri q. sit triduum: et sic facit pro illis qui offerunt se incontinen-
ti probaturos secundū Bal. hoc tamen nō est simpliciter verum.
nam non dicit incontinenti pactum appositū, nisi opponat an

que ad triduum: et etiam post vsque
ad sententiam: et si fuit appellatum, etiam post senten-
tiam in causa appellationis. hoc dicit. Sed quid pro-
dest dicere quod potest reuocari infra triduum, cum possit etiam
post vsque ad sententiam? et glo. et doc. se inuoluunt. et cum re-
uerentia eorum non intelligunt. nam sine ministerio hoc dicitur
hic. et in c. omnis. de sensu. unde dic. et istud videtur sentire Al-
be. et etiam glo. in d. c. omnis et glo. hic videlicet quod si aduo-
catus aliquid dicat vel confiteatur contra me, si infra triduum re-
uoco confessionem suam, hoc solum mihi sufficit. vsq. eo quod
probem contrarium, ut illa mihi non noceat: nec habeatur pro
facta a me: etiam si fuit præsens et intelligens: sed si non reuoco
infra triduum: tunc si fuit præsens, habetur perinde ac si a me
fuisset facta. vt l. j. §. eodē et sic possum reuocare tanquam con-
fessionem meam vsque ad sententiam: sed tunc habeo necesse
probare contrarium per modos tactos in l. præcedenti. et iste est
verus intellectus huius. l. j. Not. quod illa que possunt etiam fieri
vsq. ad finem, pnt etiam fieri post, si a finem fuit appellatum: q. p. non
lata habet. et reponit pars in terminis in qbus erat ante ipsam la-
tā, et tēpore contestationis lit. vt non probatū probetur, et nō al-
legatum allegetur. secus si sententia transiit in rem iudicatam:
et ad hoc vide bo. text. in l. creditur. §. iussus. ff. de appel. et ex quo
sequitur quod confessus potest appellare, ad hoc vt suam con-
fessionem tanquam erroneam reuocet in causa appellationis:
sed et conuictus per testes non appellat. vt infra. quo. appel. non
re. l. ij. et quod not. per glo. in c. romana. de appel. libr. vj. et in §. si
autem post. quæ incipit not. et idem vbiunque quis est con-
demnatus ex præsumptione iuris et de iure. vt not. Bald. singu.
infra de adult. l. antepenul. Item not. quod incontinenti dicitur
fieri q. sit triduum: et sic facit pro illis qui offerunt se incontinen-
ti probaturos secundū Bal. hoc tamen nō est simpliciter verum.
nam non dicit incontinenti pactum appositū, nisi opponat an

k j

Pauli de Castro Prima super Codice.

A Cōsuetudine. Qd
confusio debet al-
legari et probari. Ad
de li. q. reñj. de cu-
reo. Bar. in l. oēs po-
puli. ad fi. ff. de iuris-
& iure. Ange. & idē
Pau. in l. cū prolatis.
ff. de re iudi. & Abb.
in c. pastoralis. de fi.
instr. Bar. ad q. frā.
de Arc. in consil. xij.
col. iij. in prin. allegā-
do Ant. de but. i. c. fi.
de cōse. dict. q. vbi
confusio est noto-
ria iudex. de ea pōt
se informare. Cur.

B Promte. Adde de
hoc v. per Ludo. ro-
m. in consil. cccc. xxij.
& do. d. Ror. de cōse-
cra. xxij. in fi. de fide
instr. in nouis. Bal. in
addi. Spec. in tit. de ap-
pel. ver. officii iudi-
cis. & in tit. de instr.
edi. ver. pductio. &
ibi Spec. ver. vlti. no.
& Alex. de Imo. in
consil. cccc. xxvj. in secū-
do vol. Cur.

tequē partes dīuertāt ad aliū pactum extra
neum. vt not. in l. bonēfidei. s. de pact. Erat
autē hic casus: q̃a iudex dedit cōtra me sen
tentiam virtute cuiusdam confessionis er
roneę factę per aduocatū meū me prę
sente, & me non reuocante: nec postea ap
pellauit. & postea petebam illam rescindi,
tanquā fundatam in errore aduocatī mei.
quī non debet mihi nocere: & Imperator
respondet quod tunc non nocet, quando
fuit reuocatus infra trīdium: & tunc suffi
ciē sola reuocatio. vel post vsq̃ ad sententiā
secundū glo. & tunc requiritur q̃ probe
tur error. & neutrum horū factum fuit:
ideo per rescriptū non debet sña rescindi.

Ut quæ defunt aduocatis partium iudex suppleat. Rubrica.

Statuta non sunt necessario allegata, et posito q. non fuerint allegata iudex potest ferre sententiam secundum formam statutorum; consuetudo uero est alleganda, et probanda.

*Index an & quando possit supplere de facto, & quando
videatur supplere de facto, et que sunt illa que debet
facere ad militiam partis. & nu. 4. & 5.*

4. Si reperitur sententia lata pro me contra te, nec apparet ad cuius instantiam lata fuerit, an valeat?

¶ Quando produco instrumentum si protecor q. produco in his que faciunt pro me liti-
tam, & non in his que contrazant ista protectio profitur an vero possit index ferre
sententiam pro reo, si continetur aliquid in instrumento in eius fauorem

LEX VNICA.

Non dubitandum. ¶ Iudex pōt sup-
plere de iure, in
his in quibus aduocati partium deficiunt. ad hoc
allegatur iste tex. non autem in facto. & h.d. glo.
Et glo. quæ sunt in ista l. & etiam super rubrica,
parum vtiliter exemplificant istam l. Tu pone exemplum hoc
modo. quod aduocati partium allegauerunt coram iudice & in
voce & in scriptis tamen iudici (qui erat valens) non satisfaciūt
illis allegationes, & ipse recordatur de aliqua l. vel de aliquo di-
c̃to doct. quæ vel quod determinat questionem pro vna parte.
& tamen aduocatus illius partis non allegauit, vel de aliquo sta-
tuto quod etiam determinat, & pro parte non fuit allegatum.
Ipse ergo iudex qui dat sententiam pro illa parte, fundando se in
d.l. vel statuto, altera pars in syndicato conuenitur de iudice: di-
cens quod ipse habuit secundum allegata & probata iudicare,
non de capite suo. vt l. i. l. i. c. i. s. veritas. de offi. p. r. e. ff. & q̃ illa
lex vel dictum vel statutū non fuerant allegata per aduocatū
alterius partis. Ideo nō debuit se in illis fundare: sed in allegatio-
nibus sui aduocati, quæ erant multo meliores quam aduocati al-
terius partis. et iudex hoc fatetur: & tamen dedit sententiam pro
altera parte, motus de capite suo, queritur quid iuris? Certè pars
non habet ius conueniendi de iudice: quia iudici hoc facere li-
cuit in his quæ iuris sunt. etiam parte hoc non allegante. hoc di-
citur ista l. ¶ Not. glo. secundū Bald. quòd statuta non sunt necessa-
riò alleganda. & posito quòd non fuerint allegata, iudex potest
ferre sententiam secundum formam statutorum non sic in consue-
tudinē. * quæ est alleganda & probanda: quia de ea non sic
cōstat iudici sicut de statutis. cum iuret ipse statuta seruare, quæ
tradunt sibi. Nec obstat. l. quisquis. s. de posit. ubi non debet quis
esse iudex & aduocatus, & hic videtur fuisse aduocatus pro illa
parte, allegando ea quæ non fuerunt allegata per eam, vel per eius
aduocatū: quia hoc non fecit vt aduocatus: sed vt iudex. tunc
autem videtur facere vt aduocatus, quādo assumeret onus pro
vna parte non habente aduocatū, allegando & respondendo
ad aduocatū alterius partis. & vide de materia huius l. in Spe. * de
dispu. & alle. ad no. in §. satis. clarè. & quod no. in c. j. * de postu.
¶ Re- stat nunc videre vtrum iudex possit supplere de facto. & dicit
hæc glo. quòd non. & hoc est videndum primò quādo videatur

supplere de facto. circa quod eliciendū quod quædā sunt quæ
 pertinent ad officiū iudicis, vt iñcere libellū ineptum. vt l. j. de
 offi. alle. Itē dare dilationē paribus. vt in l. a. procedēte. j. de dila.
 Itē dare interloc. vel diffū. vt j. quomodo & qñ iudex. per totum
 & de senten. Item alia facere de quibus in l. j. ff. de iurisdic. om.
 iudi. & ista debent fieri per iudicem parte, petente vel ad partis
 instantiam, & quando ita facit, non videt supplere de facto. sed
 si hoc faceret parte non petente ex suo officio: tūc diceretur sup
 plere de facto. An autem hoc possit facere, & in quibus casibus
 plenissime tractat Bar. in l. iij. §. hoc autem iudicium. ff. de dā. in
 fec. Sed quantum ad propositum, dic quod si negotium non est
 adhuc reductum coram iudice, regulariter non potest à seipso
 deducere parte non petente. vt in d. §. hoc autem iudicium, quia
 in causa priuata & ad priuatam utilitatem non habet locum in
 quisitio, quæ expeditur iudicis officio: nisi in certis casibus. vt in
 causa miserabilium personarum, vt in l. illicitas. §. ne tenuis. ff. de
 officio præsi. & in causa usurarum. vt in c. ad audientiam. de iur.
 reiuran. & quod ibi per Inno. sed in causa publica, & ad publicā
 utilitatem, bene habet locum. vt no. in l. si vacat. j. de bonis vac.
 can. lib. x. Et ista esset quædam inquisitio, si iudex me non peten
 te compelleret debitorem meum ad mihi soluendum. vnde nec
 tenetur. vt d. §. hoc autem iudiciū. Postquā verò negotium est
 deductum coram eo per me dantem libellum. & lit. contesti. an
 possit dare dilationem alteri parti, vel mihi ad probandum, me
 vel illa non petente. & similiter an possit dare sententiam. tunc
 aut ambæ partes sunt præsentēs, & potest maximè ex iusta cau
 sa, si videt perire instantiam, & vult causam expedire, & hoc per
 l. properandum. post prin. j. de iud. vbi dicitur quod partes inuisi
 to iudice non possunt instantiam protelare: sed hic non posset
 ista facere parte non petente illud non esset verum: quia prote
 laret tacendo. Si verò partes non sunt præsentēs: tunc non po
 test se impedire ex suo officio, & idem si vna pars est absens, &
 proceditur contra illam. non potest aliquid facere nisi altera par
 te petente, quæ est præsens. vt l. ad peremptoriū. ff. de iudi. j. Et
 per hoc determinatur quæstio, si reperitur lata sententia pro me
 contra te, nec appareat ad cuius instantiam lata fuerit, an valeat.
 Bald. format hic hanc quæstio. Et in multis processibus ego hoc
 vidi. Breuiter si est lata pro actore, sine dubio valet: quia sufficit
 petitio sua quam facit in libello: licet eam postea non repetierit:
 sed si est lata pro reo tunc si apparet exactis quod paribus præ
 sentibus, præsumitur lata ad instantiam rei: si hoc non appareat,
 tunc distinguitur an fuerit lata contra actorem absentem. & vi
 detur non valere: si non appareat an ad instantiam rei. Tene men
 ti: quia dubium est pulchrum. & Bal. nō firmat pedes. Quædam
 verò sunt quæ pertinent ad sollicitudinem partis principaliter
 vt pducere libellum exceptionis, & replicationes facere. Item
 inducere testes, & producere instrumenta. & in istis diceretur:
 tunc iudex supplere de facto, quando nō expectaret quod pars
 faceret: sed ipse à seipso faceret: & si quæritur an possit regulari
 ter. dic quod non: quia habet iudicare secundum allegata & pro
 bata per partes. vt l. illicitas. §. veritas. ff. de offic. præsi. & ideo si
 pars non opponit exceptionem vel replicationem eo casu quo
 actor habet actionem, vel reus exceptionem, non potest iudex à
 seipso opponere. vt not. in l. si vnus. in §. pactus. in gl. in opponen
 do. ff. de pact. licet constet sibi nō tamen vt iudici competere ex
 ceptionem, nō sic si actor caret actione ipso iure. vt not. in l. vbi
 pactum. §. de transact. Fallit tamen in aliquibus casibus. quādo
 aliquid est sibi notum vt iudici, puta ex productis coram eo. vt
 si ex tenore libelli mei, vel etiam instrumenti à me producti ap
 paret sibi competere exceptionem, nam licet non proponas, po
 test pro te dare sententiam. vt not. in l. ij. §. quod si actor. in glo.
 quæ incipit per hoc apparet. j. de iur. cal. & s. de transact. l. age cū
 geminiano. j. Et ex hoc dicit Bal. magistraliter quod licet quādo
 produco instrumentum, protestando, quōdo produco in his quæ
 faciunt pro me duntaxat, non in his quæ contra, quōd ista pro
 testatio mihi non prodest, quominus iudex possit ferre senten
 tiam pro reo, si aliquid in instrumento continetur in eius fau
 rem: quia illud constat sibi vt iudici & mea protestatio non po
 test ligare manus eius in his quæ pōt de iure facere. & allegat
 glo. pro hoc in l. j. §. editiones. ff. de eden. licet in contrariū faciat
 quod habetur in Spec. de instru. edi. §. nunc videndum. versicu.
 quid si produco. & istū casum pluries vidi de facto, & tene men